

Cada mes, gràcies a la munificència d'uns protectors de les lletres catalanes, els diaris i revistes barcelonins publiquen una llista dels llibres apareguts en català. Fa goig de llegir-la i cal esperar que, en veure-la, molts ciutadans s'adonaran que existeix una literatura catalana, una edició en català, i que surten en la nostra llengua prou llibres de tota mena i de tots els gèneres per a satisfer les necessitats intel·lectuals del nostre poble.

Perquè, cal remarcar-ho, encara avui hi ha molta gent, que potser un dia eren lectors habituals de premsa catalana, que potser havien estat deixebles d'escoles catalanes, que pel fet que avui no hi hagi premsa ni escoles en la nostra llengua, donen per cosa natural que tampoc no hi ha llibres en català. (Tan poc natural seria això com és allò, val a dir-ho i no ens hem de cansar de repetir-ho.) Diguem també que el fet que als quioscos barcelonins i de les altres ciutats i viles catalanes i que àdhuc a moltes llibreries no vegeu mai exposats els llibres en català, pot contribuir a mantenir aquesta creença vaga d'un estroncament total de l'edició en català. No: hi ha diversos editors que només editen llibres catalans i d'altres que donen una part ben honorable, en llurs programes d'edició, als llibres en la nostra llengua. Avui ja no és possible, per distret que hom sigui, d'ignorar-ho. I seria convenient que els lectors, els compradors de llibres demanessin als llibreters que persisteixen a ~~ignorar~~ negligir aquest fet, tan natural, que tinguessin llibres catalans i que els exposessin als aparadors, al costat de tantes novetats, gairebé sempre traduccions, que els envaeixen.

Hi ha un fet, però, que cal subratllar i que demana, em penso, una atenció per part de tothom: escriptors, editors, entitats culturals i mecenes que volen tornar al català la seva vitalitat i la seva eficàcia com a llengua de cultura. És el nombre excessivament baix de llibres per a distracció i esplai, en el conjunt dels que s'editen en català. Diguem-ho en termes clars: tenim un dèficit de novel·les en català. Quantes se'n publiquen, d'un cap d'any a l'altre? Em temo que no arribaran a una dotzena. I, d'aquestes: quantes van destinades a un públic de joventut? quantes podrien interessar les nostres noies, el vast públic femení que és, per excel·lència, el públic de la novel·la? Falta, ja ho he dit i escrit més d'una vegada, la novel·la policíaca en català, la d'aventures, la novel·la sentimental i la novel·la rosa en el nostre idioma. No hauríem de renunciar, és clar, a escriure llibres genials, novel·les sensacionals, si podem escriure-les.

Però, massa sovint, aquestes suposades novel·les genials no són gens ni mica divertides, no distreuen sinó que encaparren (i no és que digui mal dels llibres que encaparren). Massa sovint em temo que no arriben tampoc a ésser genials ni sensacionals. Però, a quina literatura, en quina llengua, hi ha més d'un dos o un cinc per cent de novel·les que tinguin aquesta ambició i quin percentatge el de les que l'atenyen?

Ens cal aconseguir un públic multitudinari per al llibre català. Per això, ens calen novel·les, moltes novel·les, breus i llargues, d'aventures i de sentiment, d'emoció i d'intriga. Novel·les per als passatgers del metro i de l'autobús, per als excursionistes, per a les modistes i les mecanògrafes, per als nois que volen viure episodis punyents i paisatges exòtics. Amb aquests llibres aconseguiríem de fer llegir en català uns quants milers - per què no centenars de milers? - de lectors potencials als quals avui no podem oferir gran cosa. Ja ho sé que manquen els diaris i les revistes en català, que manquen les escoles i els estudiants de la nostra llengua. Però, mentre els aconseguim, bé caldria fer alguna cosa per a augmentar el nombre dels nostres lectors. I aquests, si ho féssim, estic segur que respondrien.

Rafael T A S I S.